

TRIDENTINUM

TRENTON KIRKOLLISKOKOUKSEN
reformi- ja oppidekreetit
sekä kaanonit

Suomentanut Martti Voutilainen OP

KATOLINEN TIEDOTUSKESKUS 2016

Alun perin julkaistu vuonna 1984 sarjassa
Missiologian ja ekumeniikan seuran julkaisuja, 43.
Uusi, korjattu laitos julkaistu Luther-Agricola-seuran luvalla,
Katolinen tiedotuskeskus 2016.

© Copyright 2016 Katolinen tiedotuskeskus, Helsinki
Suomennos Martti Voutilainen OP
Painopaikka Hansaprint, Turenki 2016
ISBN 978-952-7153-13-0

KAHDESKYMMENESTOINEN ISTUNTO

OPPI JA KAANONIT PYHÄSTÄ MESSU-UHRISTA, JULKAISTU TRENTON KIRKOLLISKOKOUKSEN XXII:SSA (6.) ISTUNNOSSA (17.9.1562) PAAVI PIUS IV:N AIKANA

Pyhä, ekumeeninen ja yleinen Pyhässä Hengessä koolle kutsuttu Trenton kirkolliskokous puheenjohtajinaan samat Apostolisen Istuimen legaatit pitää päämääränään sitä, että vanha, ehdoton ja kaikilta osiltaan täydellinen suurta Eukaristian salaisuutta koskeva usko ja oppi pidetään katolisessa kirkossa voimassa, ja erheiden ja harhaoppien tultua torjutuiksi säilytetään koko puhtaudessaan. Siksi synodi Pyhän Hengen valaisemana, tarkastellen pyhää Eukaristiaa siltä kannalta, että se on todellinen ja ainituolatuinen uhri, opettaa, julistaa ja määrää uskoville saarnattavaksi seuraavaa:

Luku 1. *(Pyhän messu-uhrin asettamisesta)*

Koska Apostoli Paavalin todistuksen mukaan¹ Vanhan liiton aikana leeviläisen pappeuden voimattomuuden takia täydellisyys ei ollut saavutettavissa, niin pitikin (Jumalan, laupeuden Isän, niin säätäessä) nousta toisen papin Melkisedekin järjestyksen

---

1 Ks. Hepr. 7:11, 19.

mukaan, Herramme Jeesuksen Kristuksen, joka voisi tehdä täydelliseksi kaikki ne, joiden tuli saavuttaa pyhitys. Hän, Herramme ja Jumalamme, kantoi itsensä uhriksi Isälle Jumalalle yhden ainoan kerran² ristin alttarilla aikaansaadakseen kuolemallaan meille iankaikkisen lunastuksen. Koska Kristuksen pappeuden ei pitänyt sammua kuoleman kautta,³ hän viimeisellä aterialla, sinä yönä, jona hänet kavallettiin,⁴ halusi jättää rakkaalle morsiamelleen, kirkolle, uhrin, joka näkyvänä vastaisi ihmisten luontoa ja jonka kautta tuo kerran ristillä verisesti kannettu uhri tulisi läsnäolevaksi ja sen muisto säilyisi aikojen loppuun asti ja sen pelastava voima tulisi kohdistetuksi meidän päivittäin tekemiimme synteihin niiden anteeksisaamiseksi. Kristus, joka julisti olevansa iankaikkinen pappi Melkisedekin järjestyksen mukaan,⁵ kantoi uhrina Isälle Jumalalle ruumiinsa ja verensä leivän ja viinin muodossa ja näiden samojen symbolisten aineiden hahmossa antoi ne apostoleilleen, jotka hän myös silloin asetti Uuden liiton papeiksi ja käski heidän ja heidän seuraajiensa kantaa tätä uhria, kun hän sanoi: *Tehkää tämä minun muistokseni*⁶ jne., niin kuin katolinen kirkko on aina ymmärtänyt ja opettanut. Sillä syötyään vanhan pääsiäisen juhla-aterialla pääsiäislammasta, jonka Israelin lapset uhrasivat Egyptistä lähdön muistoksi, hän asetti uuden pääsiäisen antamalla itsensä kirkolleen pappien kautta näkyvien merkien muodossa uhrattavaksi muistona hänen siirtymisestään tästä maailmasta Isän luo, minkä hän toteutti lunastaessaan meidät verensä vuodattamisen kautta, pelastaen meidät pimeyden valasta ja siirtäen meidät omaan valtakuntaansa.⁷

Tämä on se puhdas uhri, jota sen kantajien arvottomuus tai pahuus ei voi millään tavoin saastuttaa ja josta Herra itse profeet-

---

2 Ks. Hepr. 7:27, 9:12, 26, 28.

3 Ks. Hepr. 9:15.

4 Ks. 1. Kor. 11:23.

5 Vrt. Ps. 110:4, Hepr. 5:6.

6 Luuk. 22:19, 1. Kor. 11:24.

7 Vrt. Kol. 1:13.

ta Malakian suulla ennustaa, että hänen nimelleen, joka on oleva suuri pakanain seassa, uhrataan joka paikassa puhdas uhri⁸ ja johon myös apostoli Paavali korinttolaisille kirjoittaessaan selkeästi viittaa sanoessaan, etteivät ne, jotka ovat saastuttaneet itsensä olemalla osalliset riivaajien pöydästä, voi tulla osallisiksi Herran pöydästä,⁹ tarkoittaen pöydällä kummassakin tapauksessa alttaria. Tämä on myös se uhri, jota ennen lakia ja lain aikana ennakoivasti kuvattiin silloisten monien uhrien muodossa ja jossa täyttyvät ja saavuttavat täydellisyytensä kaikki ne erilaiset hyvät, joita noilla uhreilla ilmaistiin.

Luku 2. *(Messu-uhri tuo sovituksen sekä eläville että kuolleille)*

Koska tässä jumalallisessa uhrissa, joka toteutuu messussa, on ja uhrataan verettömästi sama Kristus, joka yhden ainoan keran ristin alttarilla verensä vuodattaen uhrasi itsensä, pyhä synodi opettaa, että tämä veretön uhri on todellinen sovitusuhri, ja että sen kautta, kun me siinä vilpittömin sydämin ja oikealla uskolla, pelolla ja kunnioituksella, katuen ja parannukseen pyrkien astumme Jumalan eteen, me saamme laupeuden ja löydämme armon avuksemme oikeaan aikaan.¹⁰ Tämän uhrin lepyttämä Herra suo meille parannuksen armon ja lahjan ja antaa meille meidän suurimmatkin syntimme anteeksi. Yksi ja sama on siis uhrilahja, sama on myös hän, joka nyt uhraa pappien palvelustehtävän välityksellä, nimittäin Kristus, joka silloin uhrasi itsensä ristillä, vain uhraamisen muoto on erilainen. Silloisen eli veriuhrin hedelmät tulevat tämän verettömän uhrin kautta mitä runsaimmin vastaanotetuiksi, eikä tämä uhri millään muotoa vähennä tuon toisen uhrin merkitystä. Siksi tätä uhria apostolisen tradition mukaisesti kannetaan ei ainoastaan elossa olevien us-

---

8 Ks. Mal. 1:11.

9 Ks. 1. Kor. 10:21.

10 Ks. Hepr. 4:16.

kovien syntien, rangaistusten, hyvitystekojen ja muiden tarpeiden puolesta, vaan myös Kristuksessa kuolleitten mutta ei vielä kokonaan puhdistuneiden puolesta.

Luku 3. *(Messut pyhien kunniaksi)*

Ja vaikka kirkolla on ollut tapana välistä toimittaa messuja pyhien kunniaksi ja muistoksi, kirkon opetuksen mukaan tätä uhria ei kuitenkaan kanneta heille vaan yksin Jumalalle, joka nämä pyhät kruunaa. Siksi ei pappi sanokaan: *Minä kannan tämän uhrin sinulle Pietari ja Paavali*, vaan kiittää Jumalaa heidän voittopalkinnostaan ja anoo heidän suojelustaan, sanoen: *Puoltakoot meitä taivaassa ne, joiden muistoa me maailmassa vietämme.*¹¹

Luku 4. *(Messun kaanonrukouksesta)*

Koska on soveliasta, että pyhät asiat toimitetaan pyhästi ja koska kaikista toimituksista tämä uhri on kaikkein pyhin, kirkko on sen kunnioittavan esiinkantamisen ja vastaanottamisen edistämiseksi asettanut jo monia vuosisatoja sitten pyhän kaanonrukouksen (eukaristisen rukouksen), joka on niin kokonaan puhdas erehdyksistä, ettei siihen sisälly mitään, mikä ei ilmentäisi pyhyyttä ja hurskautta ja kohottaisi uhraavien mieliä Jumalan puoleen. Silmä sehän rakentuu sekä Herran omista sanoista että apostolisista traditioista ja pyhien paavien hurskaista säätämyksistä.

Luku 5. *(Messun riituksesta)*

Koska ihmisen luonto on sellainen, ettei hänen ole helppo ilman ulkonaisia apuja kohottaa mieltään jumalallisten asioiden mie-

---

11 Aikaisemmassa roomalaisessa messukirjassa olevasta rukouksesta käntäenpesun jälkeen.

tiskelyyn, hurskas kirkkoäiti on asettanut eräitä riituksia, joiden mukaan eräät rukoukset luetaan messussa hiljaisella ja toiset taas kuuluvalla äänellä. Lisäksi se on ottanut käytäntöön salaisuuksia ilmaisevia siunauksia, lamppuja, suitsutuksia, liturgisia vaatteita ja muita samantapaisia, joita se on saanut apostolisesta opetuksesta ja traditiosta ja joiden kautta tämän suuren uhrin majesteetillinen ylevyys paremmin tajutaan ja uskovien mielet kohotetaan näiden näkyvien merkkien kautta tähän uhriin kätkeytyvien jumalallisten asioiden tarkasteluun.

Luku 6. *(Messuista, joissa pappi yksin nauttii kommuunion)*

Pyhä synodi toivoo, että messuissa läsnäolevat uskovat eivät osallistuisi niihin vain hengellisesti vastaanottaen vaan myös nauttimalla sakramentaalisesti Eukaristian, jolloin tämän pyhän uhrin hedelmät tulevat runsaammin heidän osakseen. Mutta synodi, jos näin ei aina tapahdukaan, ei silti pidä niitä messuja, joissa pappi yksin nauttii sakramentaalisen kommuunion, yksityisinä ja luvattomina, eikä niitä tuomitse vaan hyväksyy ja niitä suosittaa, koska näitä messuja on todellakin pidettävä yhteisinä osittain siksi, että kansa niissä vastaanottaa kommuunion hengellisesti ja osittain siksi, että pappi ne toimittaa kirkon julkisena palvelijana eikä vain itsensä edestä vaan kaikkien niiden uskovien edestä, jotka kuuluvat Kristuksen ruumiiseen.

Luku 7. *(Veden sekoittamisesta ehtoollisviiniin)*

Pyhä synodi muistuttaa myös pappeja siitä, että kirkko käskee heitä sekoittamaan ehtoollismaljassa uhrattavaan viiniin vettä ensinnäkin siksi, että Herran Kristuksen uskotaan myös niin tehneen ja toisaalta siksi, että hänen kyljestään vuoti samanaikaisesti

ti veren kanssa vettä,¹² jota salaisuutta tämän sekoittamisen kautta muistellaan. Ja kun Johanneksen *Ilmestyskirjassa* vesi tarkoittaa kansoja,¹³ niin viinin ja veden sekoittaminen ilmaisee uskovan kansan ja sen pään, Kristuksen, välistä yhteyttä.

Luku 8. (*Messua ei ole aiheellista toimittaa kansankielellä*)

Vaikka messu sisältääkin paljon opetusainesta uskovalle kansalle, Isistä ei kuitenkaan ole näyttänyt aiheelliselta, että sitä kaikkialla toimitettaisiin kansankielellä. Siksi vaikka kaikkialla tulee kaikissa kirkkoissa säilyttää vanha ja pyhän Rooman kirkon, kaikkien kirkkojen äidin ja opettajan, hyväksymä riitus, niin pyhä synodi, jotteivät Kristuksen lampaat kärsisi nälkää ja lapset pyytäisivät leipää, eikä olisi, kuka sitä heille taittaisi,¹⁴ käskee paimeina ja kaikkia sielunhoitoa harjoittavia useasti messun kuluessa etenkin sunnuntaisin ja juhlapäivinä joko itse tai jonkun toisen kautta selostamaan jotakin siitä, mitä messussa luetaan, ja myös selittämään jotakin tämän pyhän uhrin salaisuudesta.

Luku 9. (*Johdanto seuraaviin messu-uhria koskeviin kaanoneihin*)

Koska tätä vanhaa ja sekä pyhälle evankeliumille että apostolien traditioille ja pyhien Isien opetukselle perustuvaa uskoa vastaan on näinä aikoina levitetty monia erheitä ja kun näistä asioista paljon opetetaan ja paljon väitellään, pyhä synodi näitä asioita laajasti, vakavasti ja kypsästi harkittuaan on Isien yksimielisellä konsensuksella päättänyt tuomita kaikki tämän puhtaan uskon ja pyhän opin vastaiset opit sekä poistaa ne pyhästä kirkosta, ja on sitä varten asettanut seuraavat kaanonit.

---

12 Ks. Joh. 19:34.

13 Ks. Ilm. 17:15.

14 Ks. Valit. 4:4.

SAMASSA XXII:SSA (6.) ISTUNNOSSA
PAAVI PIUS IV:N AIKANA JULKAISTUT
PYHÄÄ MESSU-UHRIA KOSKEVAT KAANONIT

Ensimmäinen kaanon

Jos joku sanoo, ettei messussa kanneta Jumalalle todellista ja varsinaista uhria, tai ettei uhraaminen ole mitään muuta kuin että Kristus annetaan meille syötäväksi: hän olkoon erotettu.

Toinen kaanon

Jos joku sanoo, ettei Kristus näillä sanoilla: *Tehkää tämä minun muistokseni*, ole asettanut apostoleja papeiksi eikä määrännyt, että he ja muut papit kantaisivat uhrina hänen ruumiinsa ja verensä: hän olkoon erotettu.

Kolmas kaanon

Jos joku sanoo, että messu-uhri on yksinomaan ylistys- tai kiitosuhri tai että se on pelkkä ristillä kannetun uhrin muistelu, mutta ei sovitusuhri, tai että se on hyödyksi vain niille, jotka siinä nauttivat kommuunion, ja ettei sitä tule kantaa sekä elossaolevien että kuolleitten puolesta, ei myöskään syntien, rangaistusten, hyvistystekojen ja muiden tarpeiden puolesta: hän olkoon erotettu.

Neljäs kaanon

Jos joku sanoo, että messu-uhrin kautta Kristuksen kaikkein pyhin ristillä kantama uhri tulee pilkatuksi tai että sen kautta ristin uhria vähennetään: hän olkoon erotettu.

Viides kaanon

Jos joku sanoo, että messujen toimittaminen kirkon tarkoittamassa mielessä pyhien kunniaksi ja heidän Jumalalle osoittamiensa esirukousten saamiseksi on pelkkää petosta: hän olkoon erotettu.

Kuudes kaanon

Jos joku sanoo messun kaanonin sisältävän erheitä ja että siksi se tulee poistaa käytöstä: hän olkoon erotettu.

Seitsemäs kaanon

Jos joku sanoo, että seremoniat, vaatteet ja ulkoiset merkit, joita katolinen kirkko käyttää messun toimittamisessa, ovat pikemminkin jumalatonta pilailua kuin hurskauden ilmausta: hän olkoon erotettu.

Kahdeksas kaanon

Jos joku sanoo, että messut, joissa pappi yksin nauttii sakramentaalisen kommuunion, ovat luvattomia ja siksi pitää lakkauttaa: hän olkoon erotettu.

Yhdeksäs kaanon

Jos joku sanoo, että Rooman kirkon riitus, jonka mukaan osa kaanonista ja konsekraatiosanat lausutaan hiljaisella äänellä, on tuomittava, tai ettei messua tule toimittaa muuten kuin kansankielellä, tai ettei ehtoollismaljassa esiinkannettavaan viiniin pidä sekoittaa vettä, koska se on vastoin Kristuksen asetusta: hän olkoon erotettu.

**MESSUN TOIMITTAMISESSA NOUDATETTAVIA JA
VÄLTETTÄVIÄ SEIKKOJA KOSKEVA DEKREETTI,
JULKAISTU TRENTON KIRKOLLISKOKOUKSEN
SAMASSA XXII:SSA (6.) ISTUNNOSSA (17.9.1562)
PAAVI PIUS IV:N AIKANA**

Miten tarkkaan on huolehdittava siitä, että pyhää messu-uhria toimitetaan kaikella uskonnollisella hartaudella ja kunnioituksella, se voidaan helposti tajuta, kun ajatellaan, että Pyhä kirja sanoo kirotuksi sitä, joka tekee Herran työtä huolimattomasti.¹ Sillä onhan välttämättä tunnustettava, ettei mitään muuta kristityille suoritettavaksi annettua tehtävää voida pitää yhtä pyhänä ja jumalallisena kuin tätä vavahduttavaa salaisuutta, jossa papit päivittäin alttarilla uhraavat sen elämää antavan uhrikaritsan, jonka kautta meidät on sovitettu Isän Jumalan kanssa. Siksi onkin selvää, että on kaikin tavoin ja huolellisesti pyrittävä siihen, että tätä uhria toimitettaisiin mahdollisimman suurella sydämen sisäisellä saastattomuudella ja puhtaudella sekä ulkonaisen olemuksen ja käytäytymisen hartaudella ja jumalaisuudella. Kun siis aikojen rappauttavan vaikutuksen ja ihmisten huolimattomuuden ja turmeltuneisuuden takia messun toimittamiseen on soluttautunut paljon sellaista, mikä on tämän uhrin arvokkuuden vastaista, niin jotta Jumalalle kuuluva kunnioitus ja kultti hänen kunniaukseen ja uskovan kansan rakennukseksi saatettaisiin jälleen voimaan, pyhä synodi määrää, että paikallisten piispojen tulee kieltää ja huolellisesti pois juurittaa kaikki se, mitä ahneus, joka on epäjumalanpalvelusta,² kaikinainen kunnioituksen puute, jota tuskin voi pitää muuna kuin jumalattomuutena sekä taikausko, joka valheellisella tavalla matkii hurskautta, ovat tuoneet mukanaan kirkon jumalanpalveluselämään.

Yhteenvetona monista asioista piispojen tulee, ensinnäkin ahneudesta puheenollen, kieltää kaikki vastavihittyjen pappien ensimessuihin liitetyt minkälaiset tahansa palkkiolliset ehdot ja sopimukset ja toisaalta kaikki röyhkeys ja sopimattomuus messuihin liittyvien almujen ke-

---

1 Vrt. Jer. 48:10.

2 Ks. Ef. 5:5.

räämisessä, jotka saavat sen muistuttamaan enemmän kiskomista kuin pyytämistä ja kaiken muunkin, mikä on jo lähellä simoniaa ja häpeällistä kaupankäyntiä.

Jotta kaikkalainen kunnioituksen puute tulisi vältetyksi, jokainen piispa määrätkään hiippakunnassaan, ettei kenelläkään ympäriinsä kuljeskelevalla ja tuntemattomalla papilla ole oikeutta toimittaa messuja. Lisäksi älköön piispa salliko kenenkään, joka on julkisesti ja kaikkien tietien rikollinen, palvella alttarilla tai osallistua messuun. Hänen ei tule myöskään sallia enempää hiippakunta- kuin sääntökuntapappienkaan toimittaa tätä pyhää uhria yksityisissä rakennuksissa eikä yleensäkään muualla kuin kirkoissa ja piispojen hyväksymissä ja tarkastamissa, yksinomaan jumalanpalveluskäyttöön tarkoitetuissa kappeleissa. Lisäksi on ehtona, että paikallaoleva kirkkokansa arvokkaalla ulkoisella käytöksellään osoittaa olevansa läsnä ei vain ruumiillisesti vaan myös sydämen hartaudella. Kirkoista on myös karkotettava kaikki sellainen urkuja laulumusiikki, johon on sekoitettu aistillisia tai epäpuhtaita piirteitä, samoin kaikki maalliset kokoontumiset sekä profaanit puheet ja keskustelut, tarpeeton liikehdintä, melu ja huuto, jotta Jumalan huone todella havaittaisiin ja sitä voitaisiin nimittää rukoushuoneeksi.³

Lopuksi, ettei taikauskolle jätettäisi mitään sijaa, piispat julkisesti määräten ja rangaistuksilla uhaten huolehtikoot siitä, etteivät papit toimita messuja muuta kuin sallituina vuorokauden aikoina ja etteivät he lisää messuun muita seremonioita tai rukouksia kuin ne, jotka kirkko on hyväksynyt ja jotka laajalti ja kiitettävästi yleistyneinä ovat vakiintuneet käyttöön. Sellaiset asiat kuin messujen ja alttarikynttilöiden tietty lukumäärä, jotka ovat pikemminkin peräisin taikauskoisesta kultista kuin oikeasta uskonnollisuudesta, on kirkosta kokonaan poistettava, ja sen sijaan opettakoot piispat kansalle, mitkä ovat ja mistä ovat pääasiasa peräisin tämän pyhän uhrin kallisarvoiset ja taivaalliset hedelmät. Lisäksi kehottakoot he kansaa usein ja varsinkin sunnuntaisin ja suurina juhlina kokoontumaan seurakuntakirkkoihinsa. Kaikki tässä suppeasti luetellut asiat osoitetaan kaikille paikallisille piispoille siinä mielessä, että he tämän pyhän synodin antamalla vallalla ja myös Apostolisen Istuimen valtuuttamina pyrkisivät toteuttamaan ei vain yksin sitä, mitä tässä on mainittu, vaan myös kaikkea muutakin siihen liittyvää kieltäen,

---

3 Vrt. Matt. 21:13, Jes. 56:7.

käskien, ojentaen ja säätäen sekä johdattaen uskovaa kansaa harkintansa mukaan myös kirkko- ja muilla rangaistuksilla niitä rikkomatta noudattamaan, eivätkä tässä voi olla esteenä mitkään privilegiot, erivapaukset, vetoamiset tai tapasäännöt.

SAMASSA XXII:SSA (6.) ISTUNNOSSA (17.9.1562) JULKAISTU REFORMIDEKREETTI

Tämä pyhä, ekumeeninen ja yleinen Pyhässä Hengessä laillisesti koollekutsuttu Trenton kirkolliskokous puheenjohtajinaan samat Apostolisen Istuimen legaatit jatkaa reformin käsittelyä ja tässä istunnossa säätää seuraavaa.

Ensimmäinen kaanon (*Kleeruksen jäsenten elämää ja kunniallisuutta koskevat dekreetit uudistetaan*)

Mikään ei niin suuressa määrin kasvata ja pysyvästi johdata ihmisiä hurskauteen ja Jumalan kunnioittamiseen kuin niiden elämä ja esimerkiksi, jotka ovat omistautuneet jumalallisiin palvelustehtäviin. Kun nimittäin ihmiset kohottavat maallisista asioista silmänsä ylöspäin ikäänkuin katsoakseen korkealla vuorella olevaa kaupunkia,¹ he kiinnittävät katseensa Jumalan palvelijoihin kuin peiliin, ja etsivät heistä esikuvaa, jota voisivat jäljitellä. Siksi tuleeikin kaikkien niiden, jotka kleeruksen jäsenenä on kutsuttu omistamaan Herran perintöosanaan, panna elämänsä ja tapansa sillä tavoin järjestykseen, ettei heidän vaatetuksessaan, eleisään, liikkeissään, sanoissaan eikä missään muussakaan käyttäytymisessään olisi mitään, mikä ei ilmentäisi vakavuutta, hillittyä käytöstä ja hurskautta. Välttäkööt he myös pieniä syntejä, jotka heidän kohdallaan olisivat kerrassaan suuria, jotta kaikki heidän tekonsa herättäisivät ihmisissä kunnioitusta. Ja koska niitä asioita, jotka Jumalan kirkolle ovat suurimmaksi hyödyksi, on myös kaikkein huolellisimmin noudatettava, pyhä synodi säätää, että kaikki ne määräykset, joita paavit ja kir-

---

1 Vrt. Matt. 5:14.

kolliskokoukset ovat laajasti perustellen ja hyödyllisesti antaneet koskien kleeuksen jäsenten elämää, kunniallisuutta, ulkoista esiintymistä ja oppineisuutta, sekä myös toisaalta siveettömyyttä, mässäilyä, tansseja, uhkapeliä, kevytmielisiä huvitilaisuuksia ja mitä tahansa rikkomuksia sekä heille vahingollisia maallisia liiketoimia, tulee pitää edelleenkin voimassa samojen rangaistusten uhalla tai vieläpä raskaampienkin, jos paikallinen piispa niin hyväksi näkee. Eikä rangaistuksen täytäntöönpanoa, milloin kyseessä on tapojen oikaiseminen, voi tuomiosta vetoaminenkaan estää.

Jos piispat havaitsevat jonkin näistä säännöistä jääneen pois käytännöstä, tehköt he kaikkensa palauttaakseen sen jälleen käyttöön ja saadakseen kaikki sitä tarkkaan noudattamaan. Eivätkä tässä esteenä voi olla mitkään tapasäännöt, ettei piispojen itsensä tarvitsisi tulla Jumalan kurittamiksi niillä samoilla rangaistuksilla, joita heidän olisi pitänyt antaa alaisilleen näiden ojentamiseksi.

Toinen kaanon (*Keitä on asetettava katedraalikirkojen johtoon*)

Jokaisen, joka tästä lähtien valitaan katedraalikirkoa varten, ei tule ainoastaan täyttää kokonaan pyhien kaanonien asettamat vaatimukset syntyperään, ikään, tapoihin, elämään ja muihin seikkoihin nähden, vaan lisäksi hänet on täytynyt korottaa pyhään vihkiarvoon vähintään kuusi kuukautta alkaisemmin. Jos paavin kuuria ei häntä tunne tai häntä koskevat tiedot ovat jo vanhoja, kaikkien edellä mainittujen seikkojen tarkistamisen suorittakoot Apostolisen Istuimen legaatit tai asianomaisten alueiden nuntiukset tai kyseisen hiippakunnan tai naapurishiippakuntien kirkollinen Esivalta. Lisäksi valitun tulee olla siinä määrin opinut, että hän kykenee täyttämään hänelle tarkoitettuun tehtävään sisältyvät velvollisuudet. Siksi hänellä tuleeekin olla jossakin yliopistossa saavutettu teologian tai kanonisen oikeuden tohtorin tai lisensiaatin arvo tai jonkin akatemian virallinen todistus kyvykkyydestään opettaa toisia. Jos hän on sääntökuntalainen, hänellä tulee olla vastaavanlainen omien esimiestensä antama todistus. Kaikki ne edellä mainitut, joilta tietoja tai todistuksia on pyydetty, ovat velvoitetut antamaan lausuntonsa rehellisesti ja ilmaiseksi, ja jos he eivät näin tee, tietäköt kantavansa raskasta omantunnon taakkaa ja ansainneensa Jumalan ja esimiestensä rangaistuksen.

Kolmas kaanon (*Kolmasosa tuloista on käytettävä osallistumisrahoiksi. Poissaoloista ja poikkeustapauksista*)

Piispat, myös Apostolisen delegaatin ominaisuudessa, voivat kaikista katedraali- ja kollegiaattikirkkoissa saaduista tuloista ja tuotoista, liittyvätpä ne arvoasemiin, henkilöasemiin tai tehtäviin, erottaa kolmannen osan osallistumisrahoina jaettavaksi heidän määräämissään suhteissa ja niin, että ne henkilöt, jotka piispan määräämällä tavalla saavat tietynsuuruisen osallistumisrahan korvaukseksi henkilökohtaisesti suoritetusta palvelusta, jäävät sitä vaille niinä päivinä, jolloin he eivät ole heille määrättyä tehtävää täyttäneet, eivätkä saa myöskään minkäänlaista hallintavaltaa tähän osallistumisrahaan, vaan se on osoitettava piispan harkinnan mukaan joko kirkon ylläpitoon, jos sitä siihen tarvitaan, tai jonkin toisen kirkollista tehtävää täyttävän rakennuksen tarpeisiin. Jos jotkut uppiniskaisesti ja jatkuvasti tätä vastustavat, heitä vastaan voidaan pyhien kaanonien määräysten mukaisesti ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin. Jos jossakin katedraali- tai kollegiaattikirkossa on arvohenkilön virka, johon lain tai tavan perusteella ei liity kirkollista tuomiovaltaa, ei hallinnollisia eikä muitakaan tehtäviä, ja jos hiippakunnassa kaupungin ulkopuolella tarvitaan sielunhoitajaa ja se, jolla on tämä arvohenkilön virka, on halukas hoitamaan tätä tehtävää, silloin luettakoon se aika, jonka hän on asunut ja palvellut sielunhoitopaikassa, sellaiseksi kuin jos hän olisi ollut läsnä ja osallistunut jumalanpalveluksiin katedraali- tai kollegiaattikirkossa. Nämä määräykset koskevat vain niitä kirkkoja, joissa ei ole mitään sääntöä tai tapaa, jonka mukaan palveluksista poissa olevat arvohenkilöt menettävät summan, joka voi nousta kolmanteen osaan mainituista tuloista ja tuotoista. Mitkään ikimuistoitsetkaan tapasäännökset, eivät myöskään erivapautukset, eivät valaan perustuvat tai jonkun auktoriteetin vahvistamat konstituutiot voi olla tässä asiassa esteenä.

Neljäs kaanon (*Äänioikeudesta tuomio- ja kollegiaattikirkkojen kapitulissa*)

Sillä, joka hiippakunnallisessa tai sääntökunnallisessa katedraali- tai kollegiaattikirkossa Jumalan palvelemiseen antautuneena ei ole saanut vähintäänkin alidiakonin vihkimystä, ei ole äänioikeutta tällaisen kir-

kon kapitulokokouksessa, vaikka toiset sen mielellään olisivatkin hänelle myöntäneet. Ne taas, jotka tällaisissa kirkoissa ovat saaneet tai vastakin saavat arvo- tai henkilöaseman, viran, prebendan tai osuuden tai minkä tahansa muun sellaisen virkatulolähteen, johon on liitetty joitakin velvollisuuksia, kuten messun, evankeliumin tai epistolankokouksen lukeminen tai laulaminen, ovat velvoitetut, olipa heillä mitä privilegioita, erivapauksia, etuoikeuksia tai olivatpa he miten ylhäistä syntyperää tahansa, vastaanottamaan vuoden kuluessa sen vihkiarvon, joka vastaa heidän liturgista tehtäväänsä; muussa tapauksessa he ovat Viennen konsiilin konstituution *Ut ii, qui* määräämien rangaistusten alaisia, jonka konstituution tämä dekreetti uudelleen vahvistaa. Piispat pakottakoot heitä toimittamaan säädettyinä päivinä itse henkilökohtaisesti vihkiarvoaan vastaavia ja kaikkia muitakin liturgisia tehtäviään samojen rangaistusten ja toisten vielä ankarampienkin, piispan harkinnan mukaan määrättyjen rangaistusten uhalla. Ja tulevaisuudessa näitä virkatulolähteitä tulee osoittaa ainoastaan niille, joiden tiedetään omaavan tarvittavan iän ja muut vaadittavat ominaisuudet. Muussa tapauksessa virkatulolähteen osoittaminen on epäpätevä.

Viides kaanon (*Erivapausanomusten tutkimisesta*)

Minkä tahansa auktoriteetin myönnettäväksi tarkoitetut erivapausanomukset (dispensaatioanomukset), jos niitä ei osoiteta paavin kuurialle, toimitettakoon anojan oman kirkollisen Esivallan tarkastettaviksi, eivätkä ne erivapaudet, jotka on myönnetty armonosoituksina, ala olla voimassa, ennen kuin asianomainen kirkollinen Esivalta Apostolisen delegaatin ominaisuudessa suppeasti ja ilman varsinaista juridista käsittelyä on tutkinut ja todennut, ettei tehtyjä anomuksia ole esitetty yllätyksellisesti ja etteivät ne sisällä valheellisia tietoja.

Kuudes kaanon (*Testamenttisäädöksistä*)

Testamenteissa ilmaistujen viimeisten tahtojen täyttämistä muutettakoon ainoastaan oikeudenmukaisista ja välttämättömistä syistä. Jos tällaisia muuttamisia anotaan, piispat, myös Apostolisen Istuimen valtuuttamina, tutkikoot pääkohdittain ja ilman varsinaista juridista käsittelyä

anomukset ja tarkastakoot, ettei niissä ole vaiettu joistakin tosiasioista tai ettei niihin ole sisällytetty valheellisia tietoja. Vasta sen jälkeen toteutettakoon mainitut muuttamiset.

Seitsemäs kaanon (*Vetoamisista piispaa korkeampiin prelaatteihin*)

Milloin on vedottu apostolisiin legaatteihin ja nuntiuksiin, patriarkoihin, primaksiin tai metropoliittoihin, he ovat kaikissa tapauksissa velvoitetut, olipa sitten kyseessä vetoamisen vastaanottaminen tai vetoamisen seurauksena myönnetty oikeuskäsittelyn pysäyttäminen, noudattamaan pyhien konstituutioiden ja erityisesti Innocentius IV:n konstituution *Romana* muotoa ja sisältöä. Eikä mikään tämän vastainen, ei edes ikimuistoinen, tapasäännös, menettelytapa tai privilegio voi olla esteenä. Jos toisin on menetely, pysäyttämiset ja oikeudenkäynnit ja kaikki niiden seuraukset ovat jo itse lain nojalla pätemättömiä.

Kahdeksas kaanon (*Hyväntekeväisyysäädösten toimeenpanosta ja tarkastamisesta*)

Piispoille, myös Apostolisen Istuimen valtuuttamina, kuuluu lain myöntämissä tapauksissa toimia kaikkien hyväntekeväisyysäädösten, niin testamentteihin sisältyvien kuin elävien kesken tehtyjen, täytäntöön panijoina. Piispoilla on myös oikeus käydä tarkastamassa hospitaaleja, kollegioita ja maallikkojen hyväntekeväisyysyhteisöjä ja myös kouluja ja muita sellaisia, toimivatpa ne millä nimellä tahansa, mutta ei niitä, jotka ovat kuninkaiden välittömässä suojeluksessa, muuten kuin heidän luvallaan. Lahjoitusvaroilla perustettuja laitoksia eli 'almuja' ja kaikkia ja kaikennimisiä muita laupeudellisia tai kirkollista tehtävää täyttäviä laitoksia, olivatpa nämä laitokset uskottu maallikoiden hoitoon tai olivatpa ne saaneet privilegiona erivapautuksen, samoin kuin kaikkia jumalanpalveluselämää, sielujen pelastusta ja köyhien auttamista varten perustettuja laitoksia, tulee piispojen pyhien kaanonien mukaan virkan-sa perusteella tutkia ja huolehtia niiden perustamissäädösten toteuttamisesta. Eivätkä tässä voi olla esteenä mitkään tapasäännökset, eivät edes ikimuistoiset, privilegiot eivätkä määräykset.

Yhdeksäs kaanon (*Hyväntekeväisyyslaitosten hallinnosta*)

Kaikkien kirkkojen, myös katedraalien, kaikkien hospitaalien, hyväntekeväisyysyhteisöjen, lahjoitusvaroilla perustettujen tai laupeudellista tehtävää täyttävien tai mitä muuta tahansa kirkollista tehtävää täyttävien laitosten hallinnollisten esimiesten tulee vuosittain antaa selvitys hallinnostaan kirkolliselle Esivallalle. Jokainen tämän vastainen tapasäännös ja privilegio on lakkautettu, paitsi milloin tällaisen kirkon tai rakennuksen perustamiskirjassa ja säännöissä on nimenomaan toisin säädetty. Jos siis laitoksen tapasäännöksen tai privilegion tai perussäännön mukaan selvitys on annettava joillekin tätä varten nimetyille henkilöille, niin heidän joukkoonsa on lisättävä myös kirkollinen Esivalta, ja jolle näin ole tehty, niin hallinnollisille esimiehille myönnetty vastuuvapaus ei ole pätevä.

Kymmenes kaanon (*Kirkollisista notaareista*)

Koska joidenkin notaarien kyvyttömyydestä ja tietämättömyydestä on seurauksena suurta vahinkoa ja aiheutuu lukuisia riitajuttuja, piispa voi, myös Apostolisen Istuimen valtuuttamana, tutkia ja tarkastaa heidän kyvykkyyttään, silloinkin kun he ovat apostolisen, keisarillisen tai kuninkaallisen auktoriteetin nimittämiä. Niiltä, jotka on havaittu virkaan sopimattomiksi tai virkatehtävissään rikkoneiksi, piispa voi kieltää määrääjäksi tai pysyvästi viran hoidon kirkollisissa ja hengellisissä asioissa, riita- ja oikeusjutuissa. Eivätkä notaarien esittämät vetoamiset voi estää kirkollisen Esivallan antaman kiellon voimaantuloa.

Yhdestoista kaanon (*Kirkon omaisuuden laittomasta haltuunotosta*)

Jos joku kleeerukseen kuuluva tai joku maallikko, olipa hän arvoltaan miten korkea tahansa, vaikkapa keisarillinen tai kuninkaallinen henkilö, joutuu siinä määrin kaiken pahuuden lähteen eli rahanhimon² valtaan, että hän rohkenee, joko itse tai toisten kautta voimalla tai uhkauksin tai välikäsinä käyttämiensä kleeeruksen jäsenten tai maallikoiden kautta tai millä keinolla ja verukkeella tahansa, kääntää omaan käyttöönsä ja anas-

---

2 Ks. 1. Tim. 6:10.

taa itselleen joitakin jollekin kirkolle tai myös jollekin hiippakunnalliselle tai sääntökunnalliselle virkatulolähteelle, laupeudelliselle tai muulle kirkolliselle laitokselle kuuluvia valtaoikeuksia, omaisuuksia, veroja ja oikeuksia, myös feodaalisia tai kiinteään vuokraan perustuvia, hedelmiä, tuottoja tai mitä tahansa tuloja, jotka tulee ohjata kirkon palvelijoiden ja köyhien tarpeisiin, tai jos joku rohkenee estää, etteivät ne, joille se oikeuden mukaan kuuluu, voi mainittuja tuloja saada, niin ne, jotka näin menettelevät, olkoot sakramenteilta erottamisrangaistuksen alaisia niin kauan, kunnes he ovat kokonaan palauttaneet kirkolle ja sen hallinnolliselle esimiehelle tai virkatulolähteen saaneelle henkilölle anastamansa tai millä tavalla tahansa, vaikkapa jonkun oletetun henkilön tekemän lahjoituksen kautta saamansa valtaoikeudet, hedelmät ja tulot, ja tämän palauttamisen perusteella ovat saaneet Rooman paavin antaman vapautuksen (absoluution) sakramenteilta erottamisrangaistuksen alaisuudesta. Jos kyseessä on ollut jonkin kirkon patronaattioikeuden haltija, hän edellä mainittujen rangaistusten lisäksi jo tekonsa nojalla menettäköön patronaattioikeutensa. Jos taas kyseessä on ollut kleeuksen jäsen, joka on ollut järjestämässä tällaista halveksittavaa petosta ja anastusta tai siihen suostunut, olkoon hän samojen rangaistusten alainen ja lisäksi menettäköön kaikki virkatulolähteensä ja olkoon kelvoton saamaan mitään muitakaan virkatulolähteitä ja lisäksi olkoon pidätetty vihiarvonsa mukaisten tehtävien toimittamisesta vieläpä sen jälkeen, kun hän on kokonaan hyvittänyt rikkomuksensa ja tullut niistä vapautetuksi, niin kauan kuin hänen kirkollinen Esivaltansa hyväksi näkee.

EHTOOLLISMALJAN MYÖNTÄMISTÄ KOSKEVA SAMASSA XXII:SSA (6.) ISTUNNOSSA (17.9.1562) PAAVI PIUS IV:N AIKANA JULKAISTU DEKREETTI

Edellisessä istunnossa tämä pyhä synodi päätti jättää toisena ajankoh-
tana ensimmäisen sopivan tilaisuuden tullessa tutkittaviksi ja ratkaista-
viksi kaksi seuraavaa ehdotettua artikkelia, joita se ei vielä ollut käsitel-
lyt, nimittäin:

*– Ovatko ne syyt, joiden takia pyhä katolinen kirkko on omaksunut sen käy-
tännön, että se jakaa maallikoille ja muille kuin toimittaville papeille kommuu-
nion vain leivän muodossa, siinä määrin voimassa pidettäviä, ettei ehtoollismal-
jan käyttöä millään perusteella voida sallia kenellekään muulle.*

*– Jos kunniallisin ja kristillisen rakkauden kanssa sopuoinnussa olevin
perustein ehtoollismaljan käyttö katsotaan voitavan sallia joillekin henkilöille,
kansoille tai valtakunnille, niin olisiko sen tapahduttava tietyin ehdoin ja mit-
kä ne ehdot olisivat.*

Nyt synodi haluten pitää hyvää huolta niiden pelastuksesta, joiden
hyväksi pyyntö oli esitetty, määrää, että koko asia on annettava tämän
dekreetin kautta Pyhän Isän käsiteltäväksi, jotta hän oman erityisen vii-
sautensa nojalla tekisi sen päätöksen, jonka hän koko kristikunnan ja
ehtoollismaljan käyttöä pyytävien hyödyn ja pelastuksen kannalta par-
haaksi näkee.